

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO
Į S T A T Y M A S**

2000 m. rugsėjo 19 d. Nr. VIII-1948
Vilnius

(Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 1997, Nr. [65-1551](#))

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos statybos įstatymą ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS
Į S T A T Y M A S**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato visų Lietuvos Respublikoje statomų, rekonstruojamų bei remontuojamų statinių esminius reikalavimus, statybinių tyrimų (tyrinėjimų), statinių projektavimo, naujų statinių statybos, rekonstravimo, remonto, jų pripažinimo tinkamais naudoti, nugriovimo bei visos šios veiklos priežiūros tvarką, statybos dalyvių ir valstybės valdžios, valdymo bei savivaldybių institucijų veiklos principus šioje srityje.

2. Šis įstatymas taip pat reglamentuoja visuomenės poreikiams naudojamų teritorijų tvarkymo darbus.

3. Šis įstatymas netaikomas nustatant:

1) žemės gelmių išteklių (pagal Žemės gelmių įstatyme pateiktą apibrėžimą) tyrimo ir naudojimo darbų bei šios paskirties statinių reikalavimus, išskyrus nustatytus šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje;

2) archeologinių ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimų (tyrinėjimų) reikalavimus, išskyrus nustatytus šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnio 1 dalyje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Statinio architektūra** – statinio išorės ir vidaus erdvės meninė išraiška.

2. **Statinys** – visa tai, kas sukurta statybos darbais naudojant statybos produktus ir yra tvirtai sujungta su žeme. Tai pastatai (gyvenamieji, pramoniniai, komerciniai, biurai, sveikatos apsaugos, švietimo, poilsio, žemės ūkio ir kiti) ir inžineriniai statiniai ar mišrios rūšies statiniai (su inžineriniais statiniais sujungti pastatai), taip pat statinių priestatai, antstatai ir jų dalys. Apibrėžimas „tvirtai sujungtas su žeme“ reiškia, kad statinio konstrukcijos yra įleistos į žemę (jūrų, ežerų, upių ar kitų vandens telkinių dugną) ar remiasi į žemės paviršių (vandens telkinių dugną).

3. **Ypatingos svarbos statinys** – statinys, kuriame naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos (pagal nustatytus jų ribinius kiekius); statinys, kuriame yra potencialiai pavojingi įrenginiai ar atliekami potencialiai pavojingi darbai; sudėtingos konstrukcijos ir sudėtingų technologijų statinys; visuomenės poreikiams naudojamas pastatas, kuriame vienu metu būna daugiau nei 100 žmonių; nekilnojamoji kultūros vertybė.

4. **Laikinas statinys** – statinys statybinių reikmėms statybvietėje tenkinti, kuris nugriaunamas baigus statybą; mažaverčių ar kartotinio naudojimo (surenkamųjų) konstrukcijų, ne aukštesnis kaip dviejų aukštų statinys be įleistų į žemę pamatų (išskyrus įkastus medinius

stulpus), kurį leidžiama statyti ir naudoti ne ilgiau kaip 3 metus ir kuris pasibaigus leidimo terminui turi būti nugriautas arba perkeltas į kitą vietą.

5. **Nebaigtas statinys** – statinys, kuris dėl neužbaigtų statybos darbų negali būti naudojamas pagal paskirtį.

6. **Nesudėtingas statinys** – laikinas statinys; paprastų konstrukcijų pastatas, kurio visų aukštų, rūšio (pusrūšio) ir pastogės patalpų plotas, apskaičiuotas tarp išorinių sienų vidaus ribų, yra ne didesnis kaip 150 m²; paprastų konstrukcijų inžinerinis statinys. Pastato ir inžinerinio statinio paprastų konstrukcijų požymius ir techninius parametrus nustato statybos techniniai reglamentai.

7. **Pastatas** – stogu apdengtas statinys, kuriame yra vienas ar daugiau kambarių ar kitų patalpų, išdėstytų tarp sienų ir pertvarų ir naudojamų žmonėms gyventi ar žemės ūkio, pramonės, komercijos, kultūros, transporto ir kitai veiklai.

8. **Statyba** – veikla, kurios tikslas pastatyti (sumontuoti, nutiesti) naują, rekonstruoti, remontuoti esamą statinį; šis terminas taip pat apima nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbus ar statinių statybą jų teritorijose.

9. **Statybos darbai** – visi statybos darbai, atliekami statant statinį (žemės kasimo, mūrijimo, betonavimo, montavimo, pamatų ir stogų įrengimo, stalių, apdailos, įrenginių paleidimo ir derinimo).

10. **Statyba ūkio būdu** – statybos darbai, atliekami statytojo jėgomis be statybos rangos sutarties.

11. **Naujo statinio statyba** – statybos rūšis, kurios tikslas pastatyti statybos sklype, kuriame yra ar nėra statinių, naują statinį (nutiesti naujus inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas); pastatyti esamo statinio antžeminį ar požeminį priestatą, neatsižvelgiant į tai, ar jie savo paskirtimi yra susiję, ar ne; nutiesti naujus inžinerinius tinklus šalia esamų, neatsižvelgiant į tai, ar jie savo paskirtimi yra susiję, ar ne; atstatyti buvusį (sugriuvusį, sunaikintą, nugriautą) statinį; atkurti sugriuvusią, sunaikintą ar išnykusią nekilnojamąją kultūros vertybę.

12. **Nesudėtingi statybos darbai** – atskirųjų statinio inžinerinių sistemų įrengimas ir jų remonto darbai, taip pat statinio remonto darbai, kai iš esmės nekeičiami fasadai (šio straipsnio 13 dalis), bendrosios statinio inžinerinės sistemos ir įrenginiai arba jie keičiami į tokius įrenginius, kuriuos pagal technines charakteristikas galima naudoti nerekonstruojant statinio (jo dalies) ir jo inžinerinių sistemų.

13. **Statinio rekonstravimas** – statybos rūšis, kurios tikslas iš esmės pertvarkyti esamą statinį: pastatyti naujus aukštus ar nugriauti dalį esamų (nedidinant statinio plano ir tūrio matmenų); iš esmės keisti statinio fasadų išvaizdą (įrengiant naujus balkonus, duris, langus, architektūrines detales, keičiant jų matmenis daugiau nei 20 procentų, tipą, išdėstymą, ar juos pašalinant); keisti patalpų planą; stiprinti ar keisti laikančiąsias konstrukcijas; pertvarkyti statinio atskirąsias ar bendrąsias inžinerines sistemas keičiant jų tipą, pralaidumą; keisti technologinių įrenginių ir technologinių inžinerinių sistemų tipą, pajėgumą; perkloti inžinerinius tinklus esamose trasose (keičiant jų pralaidumą); keisti susisiekimo komunikacijų esamose trasose plotį ir dangą; pritaikyti statinį naujai paskirčiai, kai statybos techninių reglamentų nustatyti naujos statinio paskirties reikalavimai yra griežtesni nei buvusios; pritaikyti nekilnojamąją kultūros vertybę naujai paskirčiai.

14. **Statinio remontas** – statybos rūšis, kurios tikslas iš dalies arba visiškai atkurti statybos techninių reglamentų nustatytas statinio savybes, pablogėjusias dėl statinio naudojimo, arba jas pagerinti: nekeičiant statinio laikančiųjų konstrukcijų, bet, jei reikia, keičiant ar stiprinant kitus statinio elementus; keičiant susidėvėjusias statinio atskirąsias ir bendrąsias inžinerines sistemas ar jų dalis (vamzdynus, stovus, prietaisus) į kitas tokio pat tipo sistemas (dalis) nedidinant jų pralaidumo; keisti technologinius įrenginius bei technologines inžinerines sistemas į tokio pat ar panašaus tipo įrenginius bei sistemas, kuriems normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimai yra tokie pat kaip buvusiems minėtiems įrenginiams ar sistemoms (ar mažiau griežti); tiesti naujus inžinerinius tinklus ar jų dalis esamose trasose

nekeičiant inžinerinių tinklų tipo, pralaidumo; keisti ar stiprinti susisiekimo komunikacijų dangą esamose trasose nekeičiant jos tipo; remontuoti, konservuoti ar restauruoti nekilnojamąją kultūros vertybę.

15. **Statybvietė** – statinio statybos darbų vieta (teritorija, kurios ribos nustatomos su savivaldybės meru (valdyba) suderintame statinio projekte, atsižvelgiant į vykdomus statybos darbus, kuri gali sutapti ar nesutapti su statybos sklypo ribomis).

16. **Statybos sklypas** – tikslinės žemės naudojimo paskirties nustatytų ribų žemės sklypas (teritorijos dalis), kuriame atliekami statybos darbai.

17. **Statybos sklypo tvarkymas** – sklypo reljefo formavimas (pažeminimas, paaukštinimas, lyginimas), sklypo inžinerinių tinklų ir sklypo susisiekimo komunikacijų tiesimas.

18. **Statybiniai tyrimai (tyrinėjimai)** – statinio statybos sklypo (ar, kai reikia, gretimos teritorijos), statinio projektavimo sąlygų sąvade nustatytų inžinerinių tinklų (kuriuos reikia nutiesti ar esamų bei statomų) bei susisiekimo komunikacijų sklypų (trasų) inžineriniai geodeziniai, inžineriniai geologiniai (geotechniniai) bei hidrogeodinaminiai tyrinėjimai, aplinkos, higieniniai, archeologiniai, nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimai (tyrinėjimai), o kai rekonstruojamas ar remontuojamas esamas statinys arba pristatomas prie esamo statinio (statant arti jo) naujas statinys, – taip pat esamo ir gretimų statinių, kuriems gali turėti įtakos numatomi statybos darbai, tyrimai (tyrinėjimai), esamų pastatų nuosėdžių ir deformacijų stebėjimai.

19. **Statinio projektas** – statybos techninių reglamentų nustatytų dokumentų, kuriuose pateikiami statytojo sumanyto statinio sprendiniai (aiškinamoji dalis, projekto dalys, skaičiavimai, brėžiniai) ir kurie skirti statinio statybai įteisinti, statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti, visuma.

20. **Statinio projektavimas** – veikla, kurios tikslas parengti statinio projektą.

21. **Privalomieji statinio projekto rengimo dokumentai** – teritorijų planavimo dokumentai (įstatymų numatytais atvejais), nuosavybės teisę ar kitokias teises į žemę (statybos sklypą) patvirtinantys dokumentai, statinio statybos pagrindimo dokumentai (statinių, kurie įrašomi į valstybės investicijų programą, – parengti Vyriausybės nustatyta tvarka, kitų statinių, kuriems privalomas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, – Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka), statinio projektavimo sąlygų sąvadas (kompleksinis statybos dokumentas), statinio projektavimo užduotis, statinio ir statybos sklypo tyrimų (tyrinėjimų) ataskaitos.

22. **Statinio projektavimo techninės sąlygos** – reikalavimai tiesti komunalinius ir vietinius inžinerinius tinklus, prijungti prie jų statinio ir technologines inžinerines sistemas, taip pat statybos sklypo inžinerinius tinklus; nutiesti komunalines susisiekimo komunikacijas, prijungti prie jų statybos sklypo susisiekimo komunikacijas.

23. **Statinio projektavimo specialiosios sąlygos** – valstybės institucijų ir savivaldybės mero (valdybos) nustatomi (pagal jų kompetenciją) konkretaus statinio statybos specialieji reikalavimai, atitinkantys teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą statybos sklypo (teritorijos) tvarkymo ar apsaugos režimą (reglamentą), atsižvelgiant į statinio paskirtį, statybos sklypo konkrečią vietą ir gretimybes, taip pat sąlygos statiniui projektuoti, statyti ar rekonstruoti, kai nėra nustatyta tvarka patvirtintų tokių statinių normatyvinių statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų.

24. **Statinio projektavimo sąlygų sąvadas** – savivaldybės mero (valdybos) patvirtintas konkrečiam statiniui nustatytų projektavimo sąlygų (techninių ir specialiųjų) bendrasis dokumentas.

25. **Statinio projekto derinimas** – patikrinimas, ar statinio projektas atitinka teritorijų planavimo dokumentų, statinio projektavimo sąlygų (techninių ir specialiųjų) bei poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje nustatytus reikalavimus.

26. **Statinio projekto ekspertizė** – patikrinimas, kaip statinio projekte laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų bei privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimų.

27. **Statinio projekto vykdymo priežiūra** – statybos priežiūra, kurios tikslas kontroliuoti, kad statinys būtų statomas laikantis statinio projekto.
28. **Statinio statybos techninė priežiūra** – statytojo (užsakovo) organizuota statinio statybos priežiūra, kurios tikslas kontroliuoti, ar laikomasi statinio projekto, statybos rangos sutarties (kai statyba vykdoma rangos būdu), įstatymų, kitų teisės aktų, taip pat statybos techninių reglamentų, normatyvinių statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų reikalavimų.
29. **Statybos valstybinė priežiūra** – statinio projektavimo, statybos, jo pripažinimo tinkamu naudoti valstybinė priežiūra nuo statybos pradžios iki statinio pripažinimo tinkamu naudoti bei statinio griovimo priežiūra.
30. **Statinio ekspertizė** – esamo ar statomo statinio techninės būklės įvertinimas turint tikslą nustatyti, ar statinys atitinka šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus esminius statinio reikalavimus.
31. **Statinio normatyvinė kokybė** – kai statinio projektas, statybos darbai ir pastatytas statinys atitinka normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytus reikalavimus.
32. **Statytojas (užsakovas)** – Lietuvos ar užsienio valstybės fizinis asmuo, įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, ar juridinis asmuo, kuris investuoja lėšas į statybą ir kartu atlieka užsakovo funkcijas (ar jas paveda atlikti kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui, įmonei, neturinčiai juridinio asmens teisių).
33. **Statinio projekto rengėjas** – fizinis asmuo, specialistas (turintis statybos, architektūros ar kito techninio profilio aukštąjį išsilavinimą), kuris yra statinio projektuotojas, vienas rengia statinio projektą ir yra jo vadovas, arba projektuojančios statinį įmonės specialistų grupė, vadovaujama projekto vadovo, sudaryta iš jam pavaldžių (techniniais klausimais) projekto dalių vadovų ir specialistų.
34. **Statinio projektuotojas** – statinio projektą rengiantys įmonė, fizinis asmuo ar kiti subjektai, nurodyti šio įstatymo 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse.
35. **Statinio projekto dalies rengėjas** – specialistas (fizinis asmuo, turintis statybos, architektūros ar kito techninio profilio aukštąjį išsilavinimą), kuris vienas rengia projekto dalį ir yra jos vadovas, arba specialistų grupė, vadovaujama projekto dalies vadovo.
36. **Statinio statybos rangovas** (toliau – **rangovas**) – įmonė, fizinis asmuo ar kiti šio įstatymo 15 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti subjektai, kurie atlieka statinio statybos darbus pagal jų ir statytojo (užsakovo) sudarytą rangos sutartį, o juos užbaigę pagal aktą perduoda statytojui (užsakovui) pastatytą statinį naudoti ir dalyvauja statinio pripažinimo tinkamu naudoti komisijos darbe.
37. **Tiekėjas** – fizinis ar juridinis asmuo, taip pat įmonė, neturinti juridinio asmens teisių (statybos produktų ir įrenginių gamintojai, platintojai, importuotojai, montuotojai, paslaugų organizacijos).
38. **Statybos specialieji reikalavimai** – kitų įstatymų ar teisės aktų nustatyti statinių apsaugos bei saugos reikalavimai (nurodyti šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje), atskirų statinių tipų projektavimo, statybos, pripažinimo tinkamais naudoti bei nugriauti reikalavimai. Prie statybos specialiųjų reikalavimų taip pat priskiriami šie privalomieji statinio projektavimo, statybos, pripažinimo tinkamais naudoti bei nugriauti reikalavimai: technologinių ir energetikos įrenginių, technologinių inžinerinių sistemų, technologijos ir energetikos procesų patikimumo, efektyvumo ir saugos reikalavimai; inžineriniais tinklais tiekiamų ir statinio inžinerinėse sistemose naudojamų: vandens, nuotėkų, energijos nešiklių ir pan. reikalavimai; žemės ūkio melioracijos sistemų reguliuojamo dirvožemio drėgmės režimo ir agrotechnikos reikalavimai.
39. **Statybos specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucijos** – valstybės valdymo institucijos, reguliuojančios įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nustatytą tam tikros srities veiklą ar atliekančios statybos darbų, kurie yra susiję su statybos specialiaisiais reikalavimais, valstybinę priežiūrą.
40. **Normatyvinis statybos techninis dokumentas** – dokumentas, kuris nustato statinio projektavimo, statybos, statinio pripažinimo tinkamu naudoti ir nugriauti reikalavimus, taisykles,

bendruosius principus ir charakteristikas. Tai statybos techniniai reglamentai, statybos taisyklės, standartai, techniniai liudijimai, metodiniai nurodymai, rekomendacijos.

41. **CE** – ženklas, patvirtinantis, kad statybos produktas atitinka galiojančių Europos Sąjungos teisės aktų nustatytus šio produkto reikalavimus.

42. **Statybos produktas** – pagamintas produktas, numatomas ilgam laikui įkonstruoti į pastatą ar inžinerinį statinį.

43. **Techninis liudijimas** – Vyriausybės įgaliotos institucijos parengtas ir priimtas dokumentas, patvirtinantis, kad statybos produktas techniškai įvertintas, yra tinkamas naudoti ir atitinka statinio, kuriame produktą numatoma panaudoti, esminius reikalavimus, ir nustatantis techninius statybos produkto reikalavimus.

44. **Techninė specifikacija** – dokumentas (dokumento dalis), kuriame (kurioje) pateiktus techninius reikalavimus turi atitikti apibūdinamas produktas, procesas ar paslauga. Statybos produktų techninės specifikacijos yra standartai ir techniniai liudijimai.

45. **Statinio inžinerinės sistemos** – statinio patalpų inžinerinės sistemos (jų dalys, stovai), skirtos statinio naudojimo ir priežiūros tikslams, statinyje gyvenančių, dirbančių ar jį kitaip naudojančių žmonių poreikiams tenkinti: vandentiekio, nuotėkų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, elektros, telekomunikacijų, gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo bei gesinimo, šiukšlių šalinimo, žmonėms vežti skirtų liftų ir kitos sistemos bei jų reguliavimo, valdymo, automatizavimo ir signalizacijos sistemos.

46. **Bendrosios statinio inžinerinės sistemos** – viso pastato (visų pastato patalpų) inžinerinės sistemos, užtikrinančios šių patalpų funkcionavimą ir tenkinančios jų naudotojų poreikius.

47. **Atskirosios statinio inžinerinės sistemos** – nepriklausomos nuo kitų vienos ar kelių pastato patalpų inžinerinės sistemos (nesusietos su bendrosiomis pastato inžinerinėmis sistemomis), užtikrinančios šių patalpų funkcionavimą ir tenkinančios jų naudotojų poreikius.

48. **Technologinės inžinerinės sistemos** – gamybinės paskirties sistemos statinyje vykstantiems technologijos procesams ir technologinių įrenginių normaliam darbui užtikrinti. Tai technologinėms reikmėms skirtos vandentiekio, nuotėkų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, kuro tiekimo, elektros, telekomunikacijų bei informacijos, gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo bei gesinimo, šiukšlių šalinimo, atliekų surinkimo, krovinių liftų bei kitos sistemos.

49. **Inžineriniai statiniai** – susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai, kanalai, taip pat visi kiti statiniai, kurie nėra pastatai.

50. **Inžineriniai tinklai** – statinio statybos sklype (išskyrus statinio vidų) ir už jo ribų nutiesti komunaliniai ar vietiniai vandentiekio, nuotėkų šalinimo, šilumos, dujų, naftos ar kito kuro, technologijos vamzdynai, elektros perdavimo, energijos bei telekomunikacijų linijos su jų maitinimo šaltiniais ir įrenginiais.

51. **Komunaliniai inžineriniai tinklai** – inžineriniai tinklai, skirti miesto, miestelio, kaimo (ar atskirų jų dalių, zonų) vartotojų poreikiams tenkinti, su bendraisiais tinklų maitinimo šaltiniais.

52. **Vietiniai inžineriniai tinklai** – inžineriniai tinklai (su jų maitinimo šaltiniais), skirti vieno vartotojo ar grupės vartotojų poreikiams tenkinti.

53. **Įrenginiai** – mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms ir informacijai gaminti, perduoti ar transformuoti.

54. **Susisiekimo komunikacijos** – visų rūšių transporto (geležinkelių, kelių, jūrų, oro ir vidaus vandenų, elektrinės traukos, kinkinio ir kt.) bei pėsčiųjų judėjimo vietos (keliai, gatvės, takai, šaligatviai bei visų rūšių tiltai, stotys, prieplaukos, krantinės, oro uostai).

55. **Laikančiosios konstrukcijos** – konstrukciniai statinio elementai, kurių svarbiausia paskirtis – laikyti apkrovas (konstrukcijų, įrenginių, sniego, vėjo, žmonių, grunto ir pan.).

56. **Paslėptos statinio konstrukcijos ir paslėpti statybos darbai** – konstrukcijos, paslėptos vėliau sumontuotų kitų konstrukcijų, ar statybos darbai, paslėpti vėliau atliktų darbų.

57. **Ekonomiškai pagrįsta statinio naudojimo trukmė** – laikotarpis, kurį tikslinga naudoti statinį palaikant jo naudojimo savybes, atitinkančias esminius statinio reikalavimus, atsižvelgiant į visus tarpusavyje susijusius aspektus: projektavimo, statybos ir naudojimo išlaidas, išlaidas naudojimo sutrikimams išvengti; statinio griūties riziką ir pasekmes jo naudojimo laikotarpiu; planuojamą dalinį atnaujinimą; valymo, techninio aptarnavimo, priežiūros bei remonto išlaidas.

58. **Nekilnojamosios kultūros vertybės** – kaip apibrėžta Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme.

59. **Visuomenės poreikiams naudojamos teritorijos** – parkai, skverai, alėjos, aikštės, bulvarai, paplūdimiai, botanikos ir zoologijos sodai, kapinės, kurie priklauso juridiniams ar fiziniams asmenims nuosavybės teise arba kuriuos šie asmenys valdo ar naudoja Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais pagrindais.

60. **Visuomenės poreikiams naudojamų teritorijų tvarkymas** – teritorijų reljefo formavimas (pažeminimas, paaukštinimas, lyginimas); statinių, susijusių su teritorijų naudojimo paskirtimi, statyba.

3 straipsnis. Teisė būti statytoju ir jos įgyvendinimas

1. Teisę būti statytoju Lietuvos Respublikoje turi Lietuvos bei užsienio valstybių fiziniai asmenys, įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, ir juridiniai asmenys.

2. Ši teisė įgyvendinama, kai:

1) statytojas žemės sklypą valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais;

2) statytojas turi nustatyta tvarka parengtą, suderintą ir patvirtintą statinio projektą;

3) statytojas turi nustatyta tvarka išduotą leidimą statyti, rekonstruoti, remontuoti, griauti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus.

3. Šio straipsnio 2 dalies reikalavimai netaikomi arba taikomi iš dalies, kai projektuojami ir statomi, rekonstruojami, remontuojami ar griunami nesudėtingi statiniai bei atliekami nesudėtingi statybos darbai. Šių statinių ir darbų sąrašą tvirtina bei jų projektavimo, statybos, pripažinimo tinkamais naudoti bei griovimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

4 straipsnis. Esminiai statinio reikalavimai

1. Statinys (ar jo dalis) turi būti suprojektuotas ir pastatytas iš tokių statybos produktų, kurių savybės per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo laiką atitiktų šiuos esminius statinio reikalavimus:

1) mechaninio atsparumo ir pastovumo, t. y., kad apkrovos, galinčios statinį veikti statybos ir naudojimo metu, nesukeltų šių pasekmių: viso statinio ar jo dalies griūties, didesnių deformacijų nei leistinos, žalos kitoms statinio dalims, įrenginiams ar sumontuotai įrangai; žalos, dėl aplinkybių, kurių be didelių sunkumų ir išlaidų galima išvengti ar jas apriboti (sprogimas, smūgis, perkrova, žmonių padarytos klaidos);

2) gaisrinės saugos, t. y., kad kilus gaisrui, statinio laikančiosios konstrukcijos tam tikrą laiką galėtų išlaikyti jas veikusias ir dėl gaisro atsiradusias apkrovas; būtų apribota: gaisro kilimo galimybė ir ugnies bei dūmų plitimas statinyje, taip pat gaisro išplitimas į gretimus statinius; statinyje esantys žmonės galėtų saugiai išeiti iš jo ar būtų galima juos išgelbėti kitomis priemonėmis; veiktų žmonių išpėjimo ir gaisro gesinimo sistemos; gelbėtojai (ugniagesiai) galėtų saugiai dirbti;

3) higienos, sveikatos ir aplinkos apsaugos, t. y., kad būtų nepažeistos statinyje ar prie jo būnančių žmonių higienos sąlygos ir nekiltų grėsmė žmonių sveikatai dėl šių priežasčių: kenksmingų dujų išsiskyrimo, pavojingų kietųjų dalelių ar dujų buvimo ore, pavojingos spinduliuotės, vandens ar dirvožemio taršos, nuotėkų, dūmų, kietųjų ar skystųjų atliekų netinkamo pašalinimo, statinių konstrukcijų ar statinių vidaus drėgmės;

4) saugaus naudojimo, t. y., kad statinį naudojant ar prižiūrint būtų išvengta nelaimingų atsitikimų (paslydimo, kritimo, susidūrimo, nudegimo, sužeidimo ar sužalojimo elektros srove ar sprogimo) rizikos;

5) apsaugos nuo triukšmo, t. y., kad statinyje ar prie jo būnančių žmonių girdimas triukšmas nekeltų grėsmės jų sveikatai, leistų miegoti, ilsėtis bei dirbti normaliomis sąlygomis;

6) energijos taupymo ir šilumos išsaugojimo, t. y., kad naudojamas šiluminės energijos kiekis, atsižvelgiant į vietovės klimato sąlygas ir gyventojų poreikius, nebūtų didesnis už reikiamą (t. y. apskaičiuotą pagal higienos normų ir pastato ar jo patalpų paskirties reikalavimus).

2. Šio straipsnio 1 dalyje išvardytus esminius statinio reikalavimus (vieną, kelis ar visus) bei statinio techninius parametrus pagal statinių ar statybos produktų charakteristikų lygius bei klases nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai, nurodyti šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 4 punktuose.

5 straipsnis. Esminiai statinio architektūros reikalavimai

Statinio architektūra turi būti tokia, kad:

1) jo išorės ir vidaus erdvės meninės išraiškos sprendiniai (tarp jų – atskirų statinio dalių ar elementų tarpusavio proporcijos) tarpusavyje būtų suderinti;

2) statinys derėtų prie kraštovaizdžio;

3) atitiktų savivaldybės mero (valdybos) įgaliotos tarnybos pagal kompetenciją nustatytų specialiųjų architektūros ir statybos sklypo tvarkymo sąlygų, statybos techninių reglamentų ir normatyvinius statybos specialiųjų reikalavimų dokumentus;

4) atitiktų statinio paskirtį ir statinio konstrukcijų bei statybos darbų vykdymo technines galimybes;

5) statinio vidaus inžinerinės sistemos ir statinyje išdėstytos technologinės inžinerinės sistemos, jų dizainas derintųsi su architektūros sprendiniais ir dėl to nepasikeistų tų sistemų paskirtis bei nebūtų pažeisti techniniai reikalavimai (architektūros ir techniniai reikalavimai būtų suderinti tarpusavyje).

6 straipsnis. Aplinkos, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kita apsauga (sauga), trečiųjų asmenų interesų apsauga

1. Projektuojant, statant, rekonstruojant, remontuojant, griauinant ir pripažįstant tinkamu naudoti statinį, be šio įstatymo, privaloma vadovautis kitais įstatymais, teisės aktais ir nustatyta tvarka patvirtintais normatyviniais statybos techniniais dokumentais, reglamentuojančiais:

1) aplinkos apsaugą ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą;

2) saugomų teritorijų, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir jų teritorijų apsaugą;

3) gaisrinę saugą;

4) gyventojų higieną ir sveikatos apsaugą;

5) saugą darbe ir visuomenės sveikatos saugą;

6) branduolinę ir kitą energetinę saugą;

7) potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą.

2. Visi šiame straipsnyje nurodyti reikalavimai įgyvendinami atliekant statybinius tyrimus (tyrinėjimus), statinį projektuojant, statant, rekonstruojant, remontuojant, griauinant ir pripažįstant tinkamu naudoti.

3. Projektuojant, statant, rekonstruojant pastatus ir inžinerinius statinius, būtina juos pritaikyti specifiniams invalidų poreikiams, vadovaujantis Invalidų socialinės integracijos įstatymu.

4. Statinys turi būti statomas ir pastatytas, o statybos sklypas tvarkomas taip, kad statybos metu ir naudojant pastatytą statinį trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos, kurias jie turėjo iki statybos pradžios, galėtų būti pakeistos tik pagal statybos techninių reglamentų ir normatyvinių statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų nuostatas. Šios sąlygos yra:

1) esamų statinių esamos techninės būklės išlaikymas;

- 2) galimybė patekti į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius;
- 3) galimybė naudotis inžineriniais tinklais;
- 4) patalpų, skirtų žmonėms gyventi, dirbti ar verstis kita veikla, natūralaus apšvietimo pagal higienos ir darbo vietų įrengimo reikalavimus išsaugojimas;
- 5) gaisrinės saugos sistemų bei evakuacijos (išėjimo) kelių išsaugojimas;
- 6) apsauga nuo keliamo triukšmo, vibracijos, elektros trikdymų ir pavojingos spinduliuotės;
- 7) apsauga nuo oro, vandens, dirvožemio ar gilesnių žemės sluoksnių taršos; aplinkos apsaugos statinių bei priemonių, jų efektyvumo išsaugojimas; gamtos ir kultūros vertybių išsaugojimas; vertingų želdinių išsaugojimas; gaisro gesinimo sistemų išsaugojimas;
- 8) hidrotechnikos ir melioracijos įrenginių išsaugojimas, kad nebūtų pažeistas tų įrenginių sukurtas hidrogeodinaminis režimas.

ANTRASIS SKIRSNIS STATYBOS TECHINIS NORMAVIMAS

7 straipsnis. Statybos techninio normavimo pagrindiniai principai

Lietuvos Respublikos nacionalinių normatyvinių statybos techninių dokumentų sistemos sudarymo nuostatos turi neprieštarauti Europos Sąjungos ir tarptautinių organizacijų (jei Lietuva yra jų narė) normatyvinių statybos techninių dokumentų sistemos principams ir reikalavimams.

8 straipsnis. Normatyvinių statybos techninių dokumentų sistema

1. Normatyviniai statybos techniniai dokumentai yra:

- 1) statybos techniniai reglamentai – Vyriausybės įgaliotos institucijos teisės aktai (branduolinės energetikos objektams – šios institucijos ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos teisės aktai), kurie nustato statinių ir jų statybos techninius reikalavimus tiesiogiai ar nuorodomis į standartus ar statybos taisykles;
- 2) statybos taisyklės – ministerijų, Vyriausybės įstaigų, kitų valstybės institucijų ar juridinių asmenų priimti bei Vyriausybės įgaliotoje institucijoje jos nustatyta tvarka įregistruoti dokumentai, kurie nurodo statybos techninių reglamentų įgyvendinimo būdus ir metodus;
- 3) pripažintos nacionalinės standartizacijos institucijos nustatyta tvarka parengti ir priimti statybos srityje taikomi Lietuvos standartai, taip pat kaip Lietuvos standartai perimti Europos ir tarptautiniai standartai;
- 4) techniniai liudijimai – Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka parengti ir priimti statybos produktų tinkamumo naudoti nustatymo dokumentai. Jie rengiami, kai nėra parengtų atitinkamų Lietuvos ar Europos standartų, arba nerengiami;
- 5) metodiniai nurodymai, rekomendacijos – projektavimo ir statybos įmonių, mokslo ir studijų institucijų paskelbti savanoriškai taikomi dokumentai, kurie nurodo būdus ir metodus, kaip įgyvendinti statybos techninius reglamentus.

2. Statybos techniniai reglamentai yra privalomi visiems statybos dalyviams, taip pat juridiniams ir fiziniams asmenims bei įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, kurių veiklą reglamentuoja šis įstatymas, statybos valstybinį reguliavimą vykdančioms valstybės ir vietos savivaldos institucijoms.

3. Statybos taisyklės, Lietuvos standartai ir techniniai liudijimai taikomi savanoriškai, išskyrus atvejus, kai statybos techniniuose reglamentuose ar kituose teisės aktuose nurodoma, kad minėtas taisyklės, standartus, liudijimus taikyti privaloma. Statybos taisyklės, Lietuvos standartai ir techniniai liudijimai, į kuriuos pateikiamos nuorodos projektavimo ar rangos sutartyse, privalomi sutartį sudariusioms šalims.

4. Į statybos techninius reglamentus taip pat įrašomi statybos specialieji reikalavimai, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje, išreiškiant juos techniniais parametrais arba nuorodomis į šiuos specialiuosius statybos reikalavimus reglamentuojančius teisės aktus.

5. Normatyvinių statybos techninių ir statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų rengimo, tvirtinimo ir skelbimo tvarką (išskyrus statyboje taikomus Lietuvos standartus) nustato Vyriausybės įgaliota institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Tarptautinių, Europos standartizacijos organizacijų ir užsienio valstybių normatyvinių statybos techninių dokumentų taikymas

Lietuvos Respublikoje gali būti taikomi:

1) tarptautinių ir Europos standartizacijos organizacijų normatyviniai statybos techniniai dokumentai – pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalios institucijos narystės tose organizacijose teises ir šių organizacijų nustatytą tvarką;

2) užsienio valstybių (nacionaliniai) normatyviniai statybos techniniai dokumentai – pagal tų valstybių atitinkamų nacionalinių standartizacijos institucijų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalios institucijų susitarimus ir šių institucijų nustatytą tvarką;

3) užsienio valstybių organizacijų normatyviniai statybos techniniai dokumentai – Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgalios institucijos nustatyta tvarka.

TREČIASIS SKIRSNIS STATYBOS TECHNINĖS VEIKLOS PAGRINDINĖS SRITYS

10 straipsnis. Statybos techninės veiklos pagrindinės sritys

1. Statybos techninės veiklos pagrindinės sritys:

- 1) statybiniai tyrimai (tyrinėjimai);
- 2) statinio projektavimas ir statinio projekto vykdymo priežiūra;
- 3) statinio projekto ekspertizė, statinio ekspertizė;
- 4) statinio statybos darbai;
- 5) statinio statybos techninė priežiūra.

2. Statybos techninės veiklos pagrindinėms sritims gali vadovauti tik atestuoti vadovai (statinio projekto vadovai, statinio projekto dalių vadovai, statinio projekto vykdymo priežiūros ir jos dalių vadovai, statinio statybos vadovai ir statinio statybos specialiųjų darbų vadovai, statinio statybos techninės priežiūros vadovai (bendrosios techninės priežiūros vadovai ir specialiosios techninės priežiūros vadovai), statinio projekto ir jo dalių ekspertizės vadovai, statinio ekspertizės vadovai). Šie vadovai privalo atitikti Vyriausybės įgalios institucijos patvirtintus kvalifikacinius reikalavimus (išsimokslinimas, darbo stažas, profesinės ir teisinės žinios).

3. Statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas ir teises nustato šis įstatymas bei Vyriausybės įgalios institucijos patvirtinti šių vadovų kvalifikaciniai reikalavimai.

4. Statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų ir įmonių, nurodytų šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje bei 15 straipsnio 2 dalyje, atestavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

5. Vadovauti nesudėtingų statinių ir nesudėtingų statybos darbų projektavimui, statybai, statinio projekto vykdymo priežiūrai, statinio statybos techninei priežiūrai turi teisę neatestuoti asmenys.

KETVIRTASIS SKIRSNIS STATYBOS DALYVIAI, JŲ PAREIGOS IR TEISĖS

11 straipsnis. Statybos dalyviai

Statybos dalyviai yra:

- 1) statytojas (užsakovas);
- 2) tyrėjas (tyrinėtojas);
- 3) statinio projektuotojas;

- 4) rangovas;
- 5) statinio statybos priežiūrėtojas (techninės priežiūros vadovas);
- 6) tiekėjas.

12 straipsnis. Statytojo (užsakovo) pareigos ir teisės

1. Statytojas (užsakovas) privalo:

- 1) pateikti statinio projektuotojui privalomuosius projekto rengimo dokumentus;
- 2) organizuoti (arba pavesti tai padaryti projektuotojui) statinio statybos sklypo, statybvietsės ir gretimų statinių bei sklypų, kuriems statyba gali daryti neigiamą poveikį, normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytus statybinius tyrimus (tyrinėjimus) bei sudaryti sąlygas tyrėjui (tyrinėtojui) juos atlikti;
- 3) paskirti (pasamdyti) statinio projekto vadovą (arba pavesti tai atlikti statinio projektuotojui), kuris atitiktų šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies reikalavimus (nesudėtingų statinių ir nesudėtingų statybos darbų projekto vadovas skiriamas vadovaujantis šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalimi); turėti nustatyta tvarka parengtą, suderintą statinio projektą, o ypatingos svarbos statinio – ir patvirtintą projektą (iki jo tvirtinimo organizuoti statinio projekto ekspertizę, kai ji privaloma);
- 4) pateikti ypatingos svarbos statinio projektą derinti savivaldybės merui (valdybai);
- 5) gauti apskrities viršininko leidimą statyti, rekonstruoti, remontuoti ypatingos svarbos statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus; gauti savivaldybės mero (valdybos) leidimą statyti, rekonstruoti ar remontuoti bet kurį kitą statinį;
- 6) nusprendęs statyti, rekonstruoti, remontuoti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus, organizuoti jo statybą ir ją finansuoti sutartyje numatytu laiku bei sąlygomis; paskirti statybos vadovą, jei statyba atliekama ūkio būdu;
- 7) organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą, skirti statinio statybos techninės priežiūros vadovą;
- 8) užtikrinti statybos vykdymą pagal statinio projektą; sudaryti sutartį su statinio projektuotoju, kad jis atliktų statinio projekto vykdymo priežiūrą, kai ji yra privaloma, arba savo iniciatyva;
- 9) užsakyti (arba pavesti, kad tai padarytų rangovas) nustatyta tvarka atlikti nutiestų inžinerinių tinklų ir komunikacijų geodezines nuotraukas;
- 10) nustatyta tvarka organizuoti baigto statyti statinio pripažinimą tinkamu naudoti
- 11) sustabdyti statybos darbus, kuriems pirkti taikomas Viešųjų pirkimų įstatymas, nepaisant sustabdymo priežasčių, Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoti statomo statinio konservavimo darbus;
- 12) kai statyba vykdoma ūkio būdu, leisti Vyriausybės įgaliotų institucijų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, pareigūnams, statinio projektuotojo įgaliotiems asmenims, kai tai susiję su jų pareigų vykdymu, netrukdomiems patekti į statybvietses, statomus (rekonstruojamus, remontuojamus) ar griaujamus statinius (juose esančius butus), minėtų asmenų reikalavimu pateikti visus statybos dokumentus.

2. Statytojas (užsakovas) turi teisę:

- 1) pasirinkti statinio projektavimo būdą (užsakyti statinio projektuotojui ar rangovui parengti statinio projektą ar pasirinkti kitus statinio projektavimo būdus, kurie neprieštarautų Lietuvos Respublikos įstatymams ir kitiems teisės aktams);
- 2) pasirinkti statybos būdą: rangos, ūkio ar mišrų (dalį darbų atliekant rangos, dalį – ūkio būdu), ar kitus statinio statybos būdus, kurie neprieštarautų įstatymams ir kitiems teisės aktams;
- 3) savo nuožiūra ar konkurso tvarka pasirinkti statinio projektuotojus, rangovus bei tiekėjus (jei teisės aktai nenumato kitaip), o statinio projektavimo ir statybos darbams, kurių viešasis pirkimas yra privalomas, – Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;
- 4) kartu su statinio projektuotoju nustatyti statinio projekto parengimo terminus.

13 straipsnis. Tyrėjo (tyrinėtojo) pareigos, teisės

1. Tyrėjas (tyrinėtojas) privalo:
 - 1) atlikti tyrimus (tyrinėjimus) pagal tyrimų (tyrinėjimų) užduotį ir pateikti tyrimų (tyrinėjimų) rezultatus tyrimų (tyrinėjimų) užsakovui;
 - 2) atliekant tyrimų (tyrinėjimų) darbus, laikytis saugos taisyklių.
2. Statybinius tyrimus (tyrinėjimus) atlikti turi teisę:
 - 1) statybinius inžinerinius geodezinius tyrinėjimus – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, gavusi Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos licenciją šiems darbams atlikti;
 - 2) statybinius inžinerinius geologinius (geotechninius) tyrimus – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė ar fizinis asmuo, gavę Lietuvos geologijos tarnybos leidimus šios rūšies tyrimams atlikti;
- 3) esamų statinių tyrimus (tyrinėjimus) (konstrukcijų, statinio inžinerinių sistemų tyrimus, matavimus) – juridiniai ar fiziniai asmenys Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;
- 4) specialiuosius tyrimus (higieninius, archeologinius, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kt.) – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė ar fizinis asmuo, statybos specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Teisė būti statinio projektuotoju. Statinio projektuotojo pareigos ir teisės

1. Būti statinio projektuotoju turi teisę:
 - 1) Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta architektūrinė ir inžinerinė veikla ir su ja susijusios konsultacijos;
 - 2) fizinis asmuo, Vyriausybės nustatyta tvarka įsigijęs statinio projektavimo darbų patentą;
 - 3) mokslo ir studijų institucijų statybos, architektūros, inžinerijos profilio padalinių darbo grupės;
 - 4) užsienio projektavimo įmonė, turinti savo šalies institucijų išduotus Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įteisintus atestavimo dokumentus.
2. Rengti ypatingos svarbos statinių (kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, nurodyma statinių sudėtingumo požymius bei jų techninius parametrus) projektus turi teisę Lietuvos Respublikoje įregistruota projektavimo įmonė arba užsienio valstybės projektavimo įmonė, gavusios Vyriausybės įgaliotos institucijos atestatą ypatingos svarbos statiniams projektuoti. Teisė projektuoti branduolinės energetikos objektus suteikiama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.
3. Statinio projektuotojas privalo:
 - 1) statytojo (užsakovo) pavedimu paskirti statinio projekto vadovą, kuris atitiktų šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies reikalavimus. Nesudėtingų statinių ar nesudėtingų statybos darbų projekto vadovas skiriamas vadovaujantis šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalimi;
 - 2) vadovaujantis šio įstatymo nurodytais dokumentais, parengti statinio projektą;
 - 3) pasirašyti statinio projektą, jeigu projektas atitinka teisės aktų, privalomųjų projekto rengimo dokumentų, normatyvinių statybos techninių ir statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų nuostatas;
 - 4) pataisyti statinio projektą pagal statytojo (užsakovo) ir savivaldybės mero (valdybos) sudarytos projektų derinimo tarybos pastabas, jei jos pagrįstos normatyviniais statybos techniniais ir statybos specialiųjų reikalavimų dokumentais;
 - 5) pataisyti statinio projektą pagal projekto ekspertizės akto privalomas pastabas;
 - 6) statytojo (užsakovo) užsakymu pagal sutartį atlikti statinio projekto vykdymo priežiūrą;
 - 7) dalyvauti statinį pripažįstant tinkamu naudoti;
 - 8) laikantis šio įstatymo 38 straipsnio 2 dalies reikalavimų, pateikti apskrities viršininkui informaciją apie sudarytas projektavimo ir civilinės atsakomybės draudimo sutartis.
4. Statinio projektuotojas turi teisę:

1) įgalioti specialistus (kai tai susiję su jų pareigų vykdymu) projektavimo ir statybos metu statybvietėje patikrinti, kaip laikomasi statinio projekto sprendinių, ir apie tai įrašyti į statybos darbų žurnalą;

2) jeigu statybos darbai atliekami pažeidžiant statinio projektą arba nustatoma avarijos grėsmė, reikalauti šiuos darbus sustabdyti ir pranešti apie tai apskrities viršininkui, kad šis informuotų atitinkamą specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros instituciją;

3) vykdyti kitų statybos dalyvių funkcijas, išskyrus jo parengto statinio projekto ir pagal jį pastatyto ar statomo statinio ekspertizę.

15 straipsnis. Teisė būti rangovu. Rangovo pareigos ir teisės

1. Būti rangovu turi teisę:

1) Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta statyba kaip veiklos rūšis;

2) fizinis asmuo, Vyriausybės nustatyta tvarka įsigijęs statybos darbų patentą;

3) užsienio statybos įmonė, turinti savo šalies institucijų išduotus Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įteisintus atestavimo dokumentus.

2. Statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti ypatingos svarbos statinius (kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, nurodydama statinių sudėtingumo požymius bei jų techninius parametrus) turi teisę Lietuvos Respublikoje įregistruota statybos įmonė arba užsienio valstybės statybos įmonė, gavusios Vyriausybės įgalios institucijos atestatą statyti ypatingos svarbos statinius. Teisė statyti bei rekonstruoti branduolinės energetikos objektus suteikiama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Rangovas privalo:

1) paskirti statybos vadovą, kuris turi atitikti šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies reikalavimus. Nesudėtingiems statiniams statyti ar nesudėtingiems statybos darbams vykdyti statybos vadovas skiriamas vadovaujantis šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalimi;

2) pradėti statinio statybos darbus tik po to, kai iš statytojo (užsakovo) gavo leidimą statyti, rekonstruoti, remontuoti, griauti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus, nustatyta tvarka suderintą, o ypatingos svarbos statinio – ir patvirtintą statinio projektą ir pagal aktą perdavė statybvietę (kurią rangovas priėmė);

3) vykdyti statybos darbus pagal statinio projektą, taip pat Vyriausybės įgalios institucijos nustatytais atvejais pagal rangovo parengtą statybos darbų technologijos projektą, vadovautis įstatymais, Vyriausybės nutarimais, teritorijų planavimo dokumentais, normatyviniais statybos techniniais ir statybos specialiųjų reikalavimų dokumentais, vykdyti nustatytą statinio projektavimo techninių ir specialiųjų sąlygų reikalavimus, valstybinę statybos priežiūrą atliekančių valstybės institucijų bei specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovų (ar šios priežiūros dalių vadovų) ir statinio statybos techninės (bendrosios ir specialiosios) priežiūros vadovų nurodymus;

4) įrengti prie statybos sklypo (ar statybvietės) stendą su informacija apie statomą statinį, išskyrus atvejus, kai atliekama nesudėtingų statinių statyba ar vykdomi nesudėtingi statybos darbai;

5) užtikrinti saugų darbą, gaisrinę saugą ir aplinkos apsaugą bei tinkamas darbo higienos sąlygas statybvietėje bei statomame statinyje, taip pat gretimos aplinkos bei gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, greta statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus, be to, nepažeisti trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygų, nurodytų šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje;

6) įforminti normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nurodytus statinio statybos atlikimo dokumentus ir perduoti juos statytojui (užsakovui); jei šiuos dokumentus rangovas praranda, jis turi savo lėšomis juos atkurti, atlikti konstrukcijų tyrimus bei atidengti paslėptas konstrukcijas ir paslėptus darbus;

7) dalyvauti statinį pripažįstant tinkamu naudoti;

8) leisti Vyriausybės įgaliotų institucijų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, pareigūnams, statytojo (užsakovo), statinio projektuotojo įgaliotiems asmenims, kai tai susiję su jų pareigų vykdymu, netrukdomiems pateikti į statybvietses, statomus (rekonstruojamus, remontuojamus) ar griunamus statinius (juose esančius butus) bei minėtų asmenų reikalavimu pateikti visus statybos dokumentus;

9) pateikti apskrities viršininkui informaciją apie sudarytas rangos ir civilinės atsakomybės draudimo sutartis pagal šio įstatymo 38 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

4. Rangovas turi teisę:

1) konkurso tvarka arba savo nuožiūra pasirinkti subrangovus, jeigu to nedraudžia statybos rangos sutartis;

2) gauti iš statytojo (užsakovo) šio įstatymo 22 straipsnyje nustatyta tvarka išduotą leidimą statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinį, atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus; statinio tyrimų dokumentus, statinio projektą, ypatingos svarbos statinio statybos atveju – šio projekto patvirtinimo dokumentą; projektavimo technines ir specialiąsias sąlygas, statybos produktų ir įrenginių kokybę patvirtinančius dokumentus ir kitus duomenis bei informaciją, reikalingą sutarties sąlygoms vykdyti;

3) vykdyti kitų statybos dalyvių funkcijas, išskyrus rangovo statomo statinio statybos techninę priežiūrą ir šio statinio projekto bei šio statinio ekspertizę.

5. Jei statytojas (užsakovas) vykdo statybą ūkio būdu, jis turi šio įstatymo nustatytas rangovo pareigas ir teises.

16 straipsnis. Statinio statybos techninės priežiūros vadovo pareigos ir teisės

1. Statinio statytojas (užsakovas) skiria statinio statybos techninės priežiūros vadovą, kuris turi atitikti šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies reikalavimus. Nesudėtingų statinių ar nesudėtingų statybos darbų techninės priežiūros vadovas skiriamas vadovaujantis šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalimi.

2. Statinio statybos techninės priežiūros vadovas privalo:

1) tikrinti, kad statyba būtų atliekama pagal statinio projektą, kontroliuoti statybos metu naudojamų statybos produktų bei įrenginių kokybę ir neleisti jų naudoti, jeigu jie neatitinka statinio projekto, normatyvinių statybos techninių dokumentų, taip pat jei nepateikti kokybę patvirtinantys dokumentai;

2) tikrinti atliktų statybos darbų kokybę ir mastą, informuoti statytoją (užsakovą) apie atliktus statybos darbus, kurie neatitinka normatyvinių kokybės reikalavimų;

3) tikrinti ir priimti paslėptus statybos darbus ir paslėptas statinio konstrukcijas, dalyvauti išbandant ir pripažįstant tinkamais naudoti inžinerinius tinklus, inžinerines sistemas, įrenginius, konstrukcijas;

4) kartu su rangovu rengti statinio pripažinimo tinkamu naudoti dokumentus ir dalyvauti statinį pripažįstant tinkamu naudoti.

3. Statinio statybos techninės priežiūros vadovas turi teisę reikalauti (įrašydamas į statybos darbų žurnalą), kad rangovas:

1) pateiktų atliktų statybos ir montavimo darbų, panaudotų statybos produktų bei įrenginių kokybę patvirtinančius dokumentus;

2) pašalintų statinio projekto, normatyvinių statybos techninių ir statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų pažeidimus;

3) ištaisytų statybos darbų normatyvinės kokybės pažeidimus.

4. Jei rangovas nevykdo šio straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų, techninės priežiūros vadovas privalo apie tai informuoti apskrities viršininką ir pareikalauti sustabdyti statybos darbus.

5. Jei statinys ar statinio statybos darbai kelia pavojų žmonėms ir aplinkai, techninės priežiūros vadovas turi teisę pats sustabdyti statybą ir kreiptis į apskrities viršininką, kad šis priimtų sprendimą, patvirtinantį ar atšaukiantį techninės priežiūros vadovo reikalavimą.

6. Statinio statybos techninės priežiūros tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

17 straipsnis. Statybos produktų tiekėjo pareigos ir teisės

1. Statybos produktų tiekėjas turi teisę tiekti Lietuvos rinkai statybos produktus, jei jų tinkamumas naudoti nustatytas pagal Lietuvoje įteisintas technines specifikacijas arba, kai tokių specifikacijų nėra, Vyriausybės įgalios institucijos nustatyta tvarka.
2. Statybos produktų tiekėjas turi teisę ženklinti į Lietuvos ir Europos Sąjungos rinkas tiekiamus statybos produktus atitikties ženklais (ženklinti CE ženklu ar, kai nėra suderintų techninių specifikacijų, Vyriausybės įgalios institucijos nustatyta tvarka kitu atitikties ženklu, nurodytu statybos produkto sertifikate).
3. Statybos produktų tiekėjas neturi teisės ženklinti tiekiamų produktų ar jų pakuočių jokiais kitais klaidinančiais ženklais, kurie panašūs į šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atitikties ženklus.

PENKTASIS SKIRSNIS STATYBINIAI TYRIMAI. STATINIO PROJEKTAVIMAS

18 straipsnis. Statybiniai tyrimai (tyrinėjimai)

1. Statybiniai tyrimai (tyrinėjimai) atliekami vadovaujantis:
 - 1) tyrimų (tyrinėjimų) užsakovo – statytojo (užsakovo), projektuotojo ar rangovo – patvirtinta tyrimų (tyrinėjimų) užduotimi;
 - 2) įstatymais, Vyriausybės nutarimais, statybos techniniais reglamentais, Vyriausybės įgaliotų institucijų patvirtintais tyrimų (tyrinėjimų) normatyviniais dokumentais.
2. Tyrimai (tyrinėjimai) atliekami iki statinio projekto rengimo pradžios, o atskirais atvejais – statinio projektavimo bei statybos metu (kai vykdant statybos darbus paaiškėja statinio projekte nenumatytos aplinkybės).
3. Tyrėjas (tyrinėtojas) privalo pateikti tyrimų (tyrinėjimų) užsakovui tyrimų (tyrinėjimų) ataskaitą, kurios turinį pagal tyrimų (tyrinėjimų) rūšį nustato Vyriausybės įgalios institucijos.

19 straipsnis. Statinio projektas. Statinio projektavimo sąlygos

1. Statinio projektas rengiamas vadovaujantis:
 - 1) šiuo ir kitais įstatymais, reglamentuojančiais statybos specialiuosius reikalavimus, kitais teisės aktais, teritorijų planavimo ir normatyviniais statybos techniniais bei statybos specialiųjų reikalavimų dokumentais;
 - 2) privalomaisiais statinio projekto rengimo dokumentais.
2. Statinio projektavimo sąlygų sąvadui gauti statytojas (užsakovas) pateikia prašymą savivaldybės merui (valdybai).
3. Savivaldybės mero (valdybos) įgaliota tarnyba, gavusi statytojo (užsakovo) prašymą, per 3 dienas pateikia paraišką inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkams ar naudotojams, kad jie parengtų projektavimo technines sąlygas, ir statybos specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucijoms – kad parengtų projektavimo specialiąsias sąlygas. Projektavimo techninių ir specialiųjų sąlygų parengimo laikas – 10 dienų nuo savivaldybės mero (valdybos) įgalios tarnybos paraiškos gavimo. Per tą patį laiką projektavimo specialiąsias sąlygas, priklausančias savivaldos institucijos kompetencijai, parengia savivaldybės administracijos įgaliotas tarnautojas.
4. Projektavimo technines ir specialiąsias sąlygas nagrinėja, derina, jeigu reikia, siūlo jų pakeitimus (siekdama rasti sprendimą, tenkinantį statytojo, trečiųjų asmenų, visuomenės, savivaldybės ir valstybės interesus) ir joms pritaria savivaldybės mero (valdybos) įgaliota tarnyba. Projektavimo sąlygos įrašomos į statinio projektavimo sąlygų sąvadą (kompleksinį statybos dokumentą). Savivaldybės meras (valdyba) jį patvirtina ir išduoda statytojui (užsakovui) ne vėliau kaip per 20 dienų nuo jo prašymo gavimo.
5. Projektavimo sąlygose draudžiama numatyti reikalavimą, kad statytojas (užsakovas) atliktų esamų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų remonto ar rekonstravimo darbus,

kuriuos privalo atlikti tų tinklų ar komunikacijų savininkai ar naudotojai. Jei dėl suprojektuoto statinio būtina išplėsti esamus ar nutiesti naujus inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas, projektavimo sąlygose nurodoma jų finansavimo ir naudojimo (užbaigus statybą) tvarka, nuosavybės teisės.

6. Valstybės rezervo materialiniams ištekliams saugoti skirto statinio projektavimo techninės ir specialiosios sąlygos privalo atitikti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus, būtinus saugomų valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų kokybei, saugumui bei panaudojimo galimybėms užtikrinti.

7. Vyriausybės įgaliota institucija ne vėliau kaip iki leidimo statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti išdavimo, gavusi statytojo (užsakovo) prašymą ar savo iniciatyva nustačiusi, kad statinio projektavimo techninės ir specialiosios sąlygos neatitinka įstatymų ir kitų teisės aktų, turi teisę pasiūlyti tas sąlygas nustačiusiems inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkams ar naudotojams, statybos specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucijoms ir savivaldybės merui (valdybai) jas atšaukti ar pakeisti. Kai vyksta nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba jų teritorijose, šią teisę turi Vyriausybės įgaliota institucija kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.

8. Projektavimo sąlygų sąvadas galioja tol, kol galioja leidimas statyti, rekonstruoti, remontuoti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus. Jei per 5 metus nuo projektavimo sąlygų sąvado gavimo minėtas leidimas nebuvo išduotas, savivaldybės meras (valdyba) projektavimo sąlygų sąvadą tvirtina iš naujo (projektavimo sąlygos paliekamos tos pačios arba pakeičiamos).

9. Statinio projektą rengia statinio projekto rengėjų grupė, vadovaujama statinio projekto vadovo arba fizinio asmens, kuris pats yra projekto vadovas. Rengėjų grupę sudaro projekto vadovui pavaldūs (techniniais klausimais) statinio projekto dalių vadovai ir jų vadovaujami specialistai.

10. Privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų (tarp jų – statinio projektavimo sąlygų) ir statinių projektų rengimo tvarką bei sudėtį nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai vyksta nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba jų teritorijose, – ši institucija kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.

20 straipsnis. Statinio projekto architektūriniai sprendiniai. Statinio projekto architektas

1. Visų antžeminių statinių ir tų požeminių (povandeninių) statinių, kurie skirti žmonėms gyventi ar dirbti, ar kitoms jų reikmėms tenkinti (išskyrus požeminius statinius, kuriuose žmonės negyvena ir nedirba, o būna tik tų statinių priežiūros tikslais (inžineriniai tinklai, techniniai tuneliai ir pan.), be kitų nustatytų projekto dalių, yra privaloma projektų architektūrinė dalis.

2. Statinio projekto architektas yra statinio projekto architektūrinės dalies vadovas, atitinkantis šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir pavaldus (techniniais klausimais) statinio projekto vadovui.

3. Atliekant statinio projekto ekspertizę, tikrinami tik tie architektūriniai sprendiniai, kuriuos reglamentuoja normatyviniai statybos techniniai dokumentai ir projekto rengimo privalomieji dokumentai.

4. Statinio projekto architektas, rengdamas statinio projekto architektūrinę dalį, privalo vadovautis šio įstatymo 5 straipsniu. Statinio projekto architektūrinius sprendinius, kurių minėtas straipsnis nereglamentuoja, statinio projekto architektas, kaip kūrėjas, priima savo nuožiūra.

21 straipsnis. Statinio projekto derinimas ir tvirtinimas

1. Derinamą ypatingos svarbos statinio projektą statytojas (užsakovas) pateikia savivaldybės merui (valdybai). Bet kurio kito statinio projekto pateikimas leidimui statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinį gauti kartu yra jo pateikimas derinti.

2. Savivaldybės meras (valdyba) gautą statinio projektą pateikia derinti jo (valdybos) sudarytai projektų derinimo tarybai, į kurią skiriami savivaldybės mero (valdybos) ir institucijų

bei subjektų, pagal įstatymus nustačiusių technines ir specialiąsias projektavimo sąlygas, atstovai. Kai vykdomi nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba šių kultūros vertybių teritorijose, statinio projektas pateikiamas derinti projektų derinimo tarybai ir Kultūros vertybių apsaugos departamentui (pagal įstatymų nustatytą kompetenciją). Derinant projektą dalyvauja statytojo (užsakovo) įgaliotas atstovas ir projekto vadovas.

3. Projektų derinimo tarybos sudėtį tvirtina savivaldybės meras (valdyba).

4. Statinio projekto derinimo metu tikrinama, ar įvykdyti teritorijų planavimo dokumentų nustatyti statybos sklypo (teritorijos) režimo (reglamento) reikalavimai ir statinio projektavimo sąlygose nustatyti reikalavimai.

5. Statinio projekto derinimo metu draudžiama nustatyti reikalavimus, kurių nebuvo teritorijų planavimo dokumentuose ir statinio projektavimo sąlygose.

6. Ypatingos svarbos statinio projektas laikomas suderintu (ar nesuderintu), kai projektų derinimo tarybos protokolą, kuriame nurodyta, kad projektas suderintas (jei nesuderintas, nurodoma nesuderinimo priežastis), patvirtina savivaldybės meras (valdyba).

7. Savivaldybės meras (valdyba) privalo pateikti jo patvirtintą projektų derinimo tarybos posėdžio, kuriame buvo suderintas ypatingos svarbos statinio projektas, protokolą statinio projektuotojui, statytojui (užsakovui) ir apskrities viršininkui ne vėliau kaip per 10 dienų nuo statinio projekto pateikimo savivaldybės merui (valdybai) dienos. Derinant bet kurio kito statinio projektą, patvirtintas protokolą pateikiamas tik tuo atveju, jei projektas nesuderinamas, ir nurodomos nesuderinimo priežastys.

8. Statinio projekto derinimo terminas, nurodytas šio straipsnio 7 dalyje, kai leidimą statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinį išduoda savivaldybės meras (valdyba), apima statinio projekto derinimo ir minėto leidimo išdavimo terminą.

9. Jeigu suderintame statinio projekte keičiami projekto sprendiniai, susiję su šio straipsnio 4 dalies reikalavimais, pakeistus sprendinius reikia suderinti pagal šio straipsnio reikalavimus.

10. Jeigu rengiant statinio projektą nėra galimybės įgyvendinti kai kurių normatyvinių statybos techninių ir statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų nuostatų, turi būti numatytos techninės priemonės nukrypimams nuo jų kompensuoti. Šios priemonės turi būti suderintos (iki derinimo projektų derinimo taryboje) su institucijomis, kurios patvirtino minėtus normatyvinius dokumentus.

11. Ypatingos svarbos statinio projektas turi būti patvirtintas. Projektas tvirtinamas esant ekspertizės akto išvadai, kad rekomenduojama jį tvirtinti.

12. Ypatingos svarbos statinių projektų derinimo ir tvirtinimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba vykdomi šių kultūros vertybių teritorijose, – ši institucija kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

LEIDIMAS STATYTI, REKONSTRUOTI, REMONTUOTI AR GRIAUTI STATINĮ BEI ATLIKTI NEKILNOJAMOSIOS KULTŪROS VERTYBĖS TVARKYMO DARBUS. STATINIO PRIPAŽINIMAS TINKAMU NAUDOTI

22 straipsnis. Leidimas statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinį bei atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus

1. Ypatingos svarbos statinys gali būti statomas, rekonstruojamas, remontuojamas ar griauamas tik tai gavus apskrities viršininko leidimą, o bet kuris kitas statinys – savivaldybės mero (valdybos) leidimą.

2. Statinio, kuris yra nekilnojamoji kultūros vertybė, tvarkymo darbams leidimą apskrities viršininkas išduoda tik po to, kai tvarkymo darbų projektas yra suderintas su Kultūros vertybių apsaugos departamentu pagal šio įstatymo 21 straipsnio reikalavimus. Tokia pat tvarka išduodamas leidimas statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinį nekilnojamosios kultūros

vertybės teritorijoje. Leidimo nuorašą apskrities viršininkas pateikia Kultūros vertybių apsaugos departamentui.

3. Leidimas statyti branduolinės energetikos objektą išduodamas vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

4. Kad gautų leidimą statyti, rekonstruoti ar remontuoti ypatingos svarbos statinį ar atlikti nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbus, statytojas (užsakovas) turi pateikti apskrities viršininkui, o dėl bet kurio kito statinio – savivaldybės merui (valdybai):

- 1) nustatytos formos prašymą;
- 2) statytojo žemės sklypo nuosavybę, valdymą ar naudojimą kitais pagrindais patvirtinantį dokumentą;
- 3) ypatingos svarbos statinio projektą, suderintą ir patvirtintą nustatyta tvarka, bet kurio kito statinio projektą, kurį derina savivaldybės meras (valdyba);
- 4) dokumentą dėl statinio statybos techninės priežiūros vadovo paskyrimo (kai techninė priežiūra privaloma);
- 5) statinio kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos pažymėjimą, kai statinys rekonstruojamas ar remontuojamas.

5. Kad gautų leidimą griauti ypatingos svarbos statinį, statytojas (užsakovas) turi pateikti apskrities viršininkui, o dėl bet kurio kito statinio – savivaldybės merui (valdybai):

- 1) nustatytos formos prašymą;
- 2) statinio griovimo technologijos aprašymą, ypatingos svarbos statinio griovimo projektą;
- 3) statinio kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos pažymėjimą.

6. Leidimą statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti ypatingos svarbos statinį, atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus apskrities viršininkas išduoda per 5 dienas, o dėl bet kurio kito statinio – savivaldybės meras (valdyba) ne vėliau kaip per 10 dienų nuo dokumentų, nurodytų šio straipsnio 4 dalyje, pateikimo dienos, nustatęs, kad:

1) statyba ar griovimas atitinka įstatymų, kitų teisės aktų ir normatyvinių statybos techninių bei statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų reikalavimus;

2) ypatingos svarbos statinio projektas atitinka teritorijų planavimo dokumentų reikalavimus ir nustatyta tvarka yra suderintas bei patvirtintas (atlikus ekspertizę, kai ji privaloma), o bet kurio kito statinio projektas atitinka teritorijų planavimo dokumentų ir projektavimo sąlygų reikalavimus ir yra suderintas.

7. Į leidimo statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinį, kurį išduoda savivaldybės meras (valdyba) išdavimo terminą, nurodytą šio straipsnio 6 dalyje, įskaitomas statinio projektui suderinti reikalingas laikas.

8. Jei leidimas statyti, rekonstruoti, remontuoti, griauti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus neišduodamas, apskrities viršininkas ar savivaldybės meras (valdyba) per šio straipsnio 6 dalyje nurodytą laiką apie tai raštu praneša statytojui (užsakovui) ir nurodo konkrečias minėto leidimo neišdavimo priežastis.

9. Leidimas statyti, rekonstruoti, remontuoti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus galioja 10 metų, o griauti – 3 metus.

10. Leidimas statyti, rekonstruoti, remontuoti statinį ar atlikti nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo darbus netenka galios:

1) kai įstatymų nustatyta tvarka žemės sklypas (jo dalis) paimamas visuomenės poreikiams;

2) teismo sprendimu;

3) kai, paaiškėjus, kad jis išduotas neteisėtai, ypatingos svarbos statinio leidimą atšaukia apskrities viršininkas arba Vyriausybės įgaliota institucija, o bet kurio kito statinio – savivaldybės meras (valdyba), apskrities viršininkas arba Vyriausybės įgaliota institucija;

4) jei per 10 metų nuo leidimo išdavimo dienos statinys nebuvo pripažintas tinkamu naudoti.

11. Leidimas griauti netenka galios šio straipsnio 10 dalies 1, 2, 3 punktuose nurodytais atvejais, taip pat jei per 3 metus nuo leidimo išdavimo dienos statinys nebuvo nugriautas.

12. Leidimų statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti išdavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba vykdomi šių kultūros vertybių teritorijose, – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.

13. Nesudėtingų statinių, kuriems statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti nereikia leidimo, ir nesudėtingų statybos darbų, kuriems vykdyti nereikia leidimo, sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

14. Leidimų statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinius apskaitą ir sąrašą tvarko apskrities viršininkas; kai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba vykdomi šių kultūros vertybių teritorijose, – ir Kultūros vertybių apsaugos departamentas. Apskaitos ir sąrašo sudarymo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

23 straipsnis. Statinio pripažinimas tinkamu naudoti

1. Statinys (ar jo dalis, kuri gali būti naudojama neatsižvelgiant į tai, ar likusių dalių statyba užbaigta) pripažįstamas tinkamu naudoti atlikus statinio (ar jo dalies) projekte numatytus statybos darbus ir įvykdžius to statinio (ar jo dalies) projektavimo technines ir specialiąsias sąlygas, atlikus nutiestų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų (reikalingų pripažįstamam tinkamu naudoti statiniui ar jo daliai funkcionuoti) bandymus ir padarius geodezines nuotraukas.

2. Pastatytų statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarką bei reikalavimus nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinių statyba vykdomi šių kultūros vertybių teritorijose, – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu. Branduolinės energetikos objektams šią tvarką ir reikalavimus nustato Branduolinės energijos įstatymas.

3. Statinį galima naudoti tik įvykdžius šio straipsnio 1 dalies reikalavimus.

4. Pripažintas tinkamu naudoti statinys turi būti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruotas Nekilnojamojo turto registre.

SEPTINTASIS SKIRSNIS STATINIO AVARIJA

24 straipsnis. Statinio avarija

1. Statinio avarija (toliau – avarija) yra statinio ar jo dalies, konstrukcijų elementų, pertvarų ar ramsčių nevaldoma griūtis, taip pat žemės nuošliaužos statinio pagrindą ribojančiuose šlaituose, statybų iškasoje ar pylimuose. Įrenginių avarijos sąvoką apibrėžia konkrečių įrenginių reikalavimus nustatančios Vyriausybės įgalios institucijos.

2. Kai avarija įvyksta statinį statant, rekonstruojant, remontuojant ar griauinant, statybos rangovas (kai statyba vykdoma ūkio būdu, – statytojas (užsakovas) privalo nedelsdamas:

- 1) organizuoti ir suteikti pagalbą nukentėjusiems asmenims;
- 2) imtis skubių priemonių, kad būtų išvengta tolesnių avarijos pasekmių;
- 3) apsaugoti statinio avarijos vietą nuo poveikio, galinčio trukdyti avarijos priežasčių tyrimą;

4) pranešti apie avariją savivaldybės merui (valdybai), apskrities viršininkui; jei avarija įvyko statybos metu, – taip pat statytojui (užsakovui), statinio statybos techninės priežiūros vykdytojui ir statinio projektuotojui; jei yra nukentėjusių žmonių, – taip pat teisėsaugos institucijai ir Valstybinei darbo inspekcijai. Jeigu avarija įvyksta nekilnojamosioms kultūros vertybėms priskirtame statinyje, jų teritorijose, apie ją taip pat turi būti pranešta Kultūros vertybių apsaugos departamento regioniniam padaliniui, o jeigu įvyksta avarija, dėl kurios buvo (arba gali būti) užteršta aplinka, – taip pat Aplinkos ministerijai; jei avarija susijusi su įrenginiais, apie ją taip pat turi būti pranešta atitinkamoms valstybinės priežiūros institucijoms;

5) jei statinio avarija įvyko dėl potencialiai pavojingų įrenginių avarijos arba jei dėl statinio avarijos buvo pažeisti šie įrenginiai, be šio straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytų institucijų, apie tai pranešti atitinkamoms valstybinės priežiūros bei kontrolės institucijoms, o branduolinės energetikos objektų avarijos atveju – taip pat Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai;

6) aprašyti statinio būklę po avarijos bei nurodyti pakitimus ir jų atsiradimo vietas.

3. Avarijos tyrimo ir likvidavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija (avarijos, susijusios su įrenginiais, – valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją).

AŠTUNTASIS SKIRSNIS STATYBOS VALSTYBINIS REGULIAVIMAS. STATYBOS PRIEŽIŪRA

25 straipsnis. Statybos valstybinis reguliavimas

Lietuvos Respublikos statybos valstybinį reguliavimą vykdo Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

26 straipsnis. Statybos valstybinė priežiūra

1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka apskričių viršininkai ir kitos Vyriausybės įgalios institucijos.

2. Statybos specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucijos pagal joms įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktą kompetenciją atlieka statybos specialiųjų reikalavimų valstybinę priežiūrą:

1) nustato specialiąsias statinio projektavimo sąlygas ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi;

2) nustatyta tvarka dalyvauja derinant statinio projektą, atliekant statinio projekto ir statinio ekspertizę, statinį pripažįstant tinkamu naudoti.

3. Statybinių inžinerinių geodezinių tyrinėjimų valstybinę priežiūrą pagal kompetenciją atlieka Valstybinė geodezijos ir kartografijos tarnyba ir apskričių viršininkai.

4. Statybinių inžinerinių geologinių (geotechninių) tyrimų valstybinę priežiūrą atlieka Lietuvos geologijos tarnyba.

5. Statybos valstybinės priežiūros tvarką nustato Vyriausybė.

27 straipsnis. Statinio projekto ekspertizė. Statinio ekspertizė

1. Ypatingos svarbos statinio projekto ekspertizė yra privaloma.

2. Statinio projekto ir statinio ekspertizę turi teisę atlikti Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė arba užsienio valstybės įmonė, gavusios Vyriausybės įgalios institucijos nustatyta tvarka išduotą atestatą statinio projekto ekspertizei arba statinio ekspertizei atlikti.

3. Statinio ekspertizė atliekama apskrities viršininko, kitų Vyriausybės įgaliotų institucijų, vykdančių statybos valstybinę priežiūrą, reikalavimu tik tais atvejais, kai:

1) įvyko statinio avarija ar nustatyta jos grėsmė, pastebėtos statinio deformacijos;

2) gautas statytojo (užsakovo) ar statinio naudotojo skundas, kad statinys neatitinka esminių reikalavimų, nustatytų šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje.

4. Statinio projekto ekspertizės, statinio ekspertizės rūšis ir vykdymo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

28 straipsnis. Statinio statybos techninė priežiūra

1. Statinio statybos techninė priežiūra yra privaloma visiems statiniams, išskyrus nesudėtingus statinius, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

2. Statinio statybos techninės priežiūros vykdymo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

29 straipsnis. Statinio projekto vykdymo priežiūra

1. Ypatingos svarbos statinio projekto vykdymo priežiūra yra privaloma.
2. Statytojas (užsakovas) turi teisę pavesti projektuotojui statinio projekto vykdymo priežiūrą ir statinio statybos techninę priežiūrą.
3. Statinio projekto vykdymo priežiūrą (statybos metu) atlieka statinio projekto rengėjas kartu su statinio projekto dalių rengėjais pagal statytojo (užsakovo) ir statinio projektuotojo rašytinę sutartį. Statinio projekto rengėjo rašytiniu sutikimu arba kai rengėjo nebėra (nebeveikia projektą parengusi projektavimo įmonė, projekto rengėjas fizinis asmuo jau nesiverčia projektavimo veikla, neturi šios veiklos patento ar projekto vadovo atestato arba yra miręs), projekto vykdymo priežiūrą gali atlikti kitas statytojo (užsakovo) pasirinktas statinio projektuotojas.
4. Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovas ir šios priežiūros dalių (atitinkančių projekto dalis) vadovai privalo atitikti šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Nesudėtingų statinių ar nesudėtingų statybos darbų projekto vykdymo priežiūros vadovas skiriamas vadovaujantis šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalimi.
5. Statinio projekto vykdymo priežiūros tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinio statyba vykdomi šių kultūros vertybių teritorijoje, – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.

30 straipsnis. Visuomenės informavimas

1. Statytojas (užsakovas) privalo informuoti visuomenę apie visuomenės poreikiams naudojamų statinių statybos pradžią. Šių statinių sąrašus (nurodant statinių paskirtį) ir informavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.
2. Fiziniai ir juridiniai asmenys, taip pat įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, turi teisę kreiptis į apskrities viršininką, jei statinio projekto sprendiniai neatitinka patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų. Apskrities viršininkas priima sprendimą statinio projekto suderinimą atšaukti ar statinio statybą sustabdyti vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais.

31 straipsnis. Statinio statybos ir projektavimo sustabdymas

1. Apskrities viršininkas ar savivaldybės meras turi teisę sustabdyti statinio statybą savo iniciatyva arba kai reikalauja:
 - 1) statybos specialiųjų reikalavimų valstybinės priežiūros institucija (jei įstatymai ir kiti teisės aktai nesuteikia jai teisės sustabdyti statinio statybą);
 - 2) statytojas (užsakovas);
 - 3) statinio projektuotojas, atliekantis statinio projekto vykdymo priežiūrą;
 - 4) statinio statybos techninės priežiūros vadovas.
2. Sustabdyti statinio statybą turi teisę Vyriausybės atstovas, nustatęs, kad savivaldybės mero (valdybos) išduotas leidimas prieštarauja įstatymams ar kitiems teisės aktams.
3. Sprendimą sustabdyti statinio statybą apskrities viršininkas ar savivaldybės meras priima (ir nurodo statybos sustabdymo terminą), kai:
 - 1) nustatoma, kad statytojas (užsakovas) arba rangovas pažeidė statinio projekto sprendinius, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų, statybos specialiųjų reikalavimų dokumentų reikalavimus;
 - 2) paaiškėja statinio projekto klaidos, dėl kurių atsirado statinio avarijos grėsmė;
 - 3) leidimas statyti, rekonstruoti ar remontuoti statinį netenka galios.
4. Apskrities viršininkas turi teisę priimti sprendimą sustabdyti projektavimo ar statybos darbus, jei statinio projektuotojas ar rangovas nesudarė civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties.
5. Statytojas (užsakovas) ir rangovas privalo likviduoti šio straipsnio 3 dalyje nurodytus pažeidimus bei jų padarinius ir gauti apskrities viršininko raštišką sutikimą tęsti statinio statybą.

32 straipsnis. Nebaigto statyti ar rekonstruoti statinio perleidimas

1. Nebaigto statyti ar rekonstruoti statinio perleidimo kitam juridiniam ar fiziniam asmeniui sutartis gali būti notaro patvirtinta tik pateikus apskrities viršininko pažymą, kad statinys statomas ar rekonstruojamas be esminių nukrypimų nuo suderinto (ypatingos svarbos statinio – ir patvirtinto) projekto, o kai perleidžiamos nekilnojamosios kultūros vertybės – taip pat Kultūros vertybių apsaugos departamento tokio pat turinio pažymą.

2. Juridiniam ar fiziniam asmeniui, taip pat įmonei, neturinčiai juridinio asmens teisių, įsigijusiems nebaigtą statyti ar rekonstruoti statinį, visos statytojo, gavusio leidimą šį statinį statyti ar rekonstruoti, prievolės ir teisės pereina tik po to, kai statinį įsigijusio asmens vardu perregistruojamas leidimas statyti ar rekonstruoti.

3. Kad būtų perregistruotas leidimas, statinį įsigijęs fizinis ar juridinis asmuo, įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, turi pateikti dokumentus, nurodytus šio įstatymo 22 straipsnio 4 dalyje (statinio projektą privaloma pateikti tik tuo atveju, jei jis keičiamas), ir statinio perleidimo sutartį, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, apskrities viršininkui, kai įsigijamas ypatingos svarbos statinys, ar savivaldybės merui (valdybai), kai įsigijamas bet kuris kitas statinys.

DEVINTASIS SKIRSNIS STATINIO NUGRIOVIMAS

33 straipsnis. Statinio nugriovimas

Pastatytas, nebaigtas statyti ar rekonstruoti statinys (išskyrus nekilnojamasias kultūros vertybes) nugriaunamas šiais atvejais:

- 1) savininko noru
- 2) kitų juridinių, fizinių asmenų, įmonių, neturinčių juridinio asmens teisių, pasiūlymu savininko sutikimu;
- 3) kai tai numatyta teritorijų planavimo dokumentuose arba kai statinys trukdo valstybinės reikšmės statyboms (abiem atvejais po to, kai žemės sklypas ar jo dalis arba statinys paaimamas visuomenės poreikiams);
- 4) kai baigėsi laikino statinio naudojimo terminas;
- 5) kai statinys arba jo dalis fiziškai susidėvėjo ir kelia grėsmę žmonėms bei aplinkai ir šis pavojus nepašalinamas per statybos valstybinės priežiūros institucijų nustatytą laiką;
- 6) kai statinys pastatytas ar statomas pažeidžiant šį ar kitus įstatymus.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS STATINIO GARANTINIS TERMINAS

34 straipsnis. Statinio garantinis terminas. Statinio projektuotojo, rangovo ir statinio statybos techninės priežiūros vadovo prievolės per garantinį terminą

1. Statinio garantinis terminas nustatomas statinio projektavimo, rangos ir statinio statybos techninės priežiūros sutartyse. Jis negali būti trumpesnis (skaičiuojant nuo statinio pripažinimo tinkamu naudoti dienos) kaip penkeri metai, paslėptų statinio elementų (konstrukcijų, vamzdinių ir kt.) – dešimt metų, o jeigu buvo nustatyta šiuose elementuose tyčia paslėptų defektų, – dvidešimt metų.

2. Statinio projektuotojas, rangovas ir statinio statybos techninis priežiūrėtojas atsako už statinio sugriuvimą ar per garantinį terminą nustatytus defektus, jeigu neįrodo, kad jie atsirado dėl normalaus statinio ar jo dalių susidėvėjimo, statinio netinkamo naudojimo ar statytojo (užsakovo) arba jo pasamdytų asmenų netinkamai atlikto remonto arba dėl kitokių kaltų statytojo (užsakovo) ar jo pasamdytų asmenų veiksmų.

3. Garantinis terminas sustabdomas tam laikui, kurį statinys negalėjo būti naudojamas dėl nustatytų defektų, už kuriuos atsako rangovas.

4. Statinyje naudojamų statybos produktų ir įrenginių, technologinių ir energetikos įrenginių, technologinių inžinerinių sistemų, inžinerinių tinklų įrenginių bei statinio inžinerinių sistemų įrenginių, išskyrus tuos, kurie yra paslėptose statinio konstrukcijose, garantinis terminas nustatomas tiekėjo išduodamuose dokumentuose.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS

STATINIO PROJEKTUOTOJO IR RANGOVO CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS DRAUDIMAS

35 straipsnis. Draudimo objektas ir draudimo sutartys

1. Statinio projektuotojo ir rangovo civilinė atsakomybė draudžiama privalomuoju draudimu, neatsižvelgiant į projektavimo ir statybos finansavimo šaltinius, statinio nuosavybės formą bei statinio projektuotojo, rangovo ir statytojo (užsakovo) juridinį statusą.

2. Draudimo objektas yra statinio projektuotojo ir rangovo civilinė atsakomybė už jų padarytą žalą statytojui (užsakovui) ir tretiesiems asmenims. Statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės draudimas apima taip pat jų subrangovų civilinės atsakomybės draudimą.

3. Draudimo sutarties šalys yra draudėjas (statinio projektuotojas ar rangovas) ir draudikas (draudimo įmonė, turinti Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos valdybos leidimą vykdyti statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą).

4. Projektuojant ir statant nesudėtingus statinius ir atliekant nesudėtingus statybos darbus, draustis privalomuoju statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės draudimu yra nebūtina. Taip pat neprivaloma draustis juridiniams ir fiziniams asmenims, įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, atliekantiems statybos darbus ūkio būdu.

5. Statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartys sudaromos pagal statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės, kurias tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

6. Draudimo galiojimo terminai nustatomi draudimo sutartyse, bet jie negali būti trumpesni, negu statinio projektavimo bei statybos trukmė ir statinio garantinis terminas, nustatytas šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje, kai draudžiama projektuotojo civilinė atsakomybė, arba negu statybos trukmė ir statinio garantinis terminas, kai draudžiama rangovo civilinė atsakomybė.

7. Jei draudimo sutartis buvo nutraukta ar baigėsi jos galiojimo laikas, draudėjas privalo sudaryti naują draudimo sutartį ir nustatyti naujus jos galiojimo terminus.

8. Statinio projektuotojo, rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmokų dydžius tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

36 straipsnis. Statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomasis draudimas

1. Kai draudėjas yra statinio projektuotojas, draudikas pagal privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą atlygina draudimo išmokomis statytojui (užsakovui) ir tretiesiems asmenims draudėjo padarytą žalą asmens sveikatai arba žalą, padarytą dėl gyvybės atėmimo, bei žalą turtui.

2. Draudimo išmokos mokamos tik atsitikus draudimui įvykiui, remiantis šį įvykį patvirtinančiais oficialiais dokumentais.

3. Draudiminiuosius ir nedraudiminiuosius įvykius nustato statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės.

4. Draudėjas civilinę atsakomybę turi apdrausti pagal kiekvieną statinio projektą.

5. Draudėjo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo minimali suma turi būti ne mažesnė kaip projektavimo sutartyje nustatyta to statinio projekto kaina.

37 straipsnis. Rangovo civilinės atsakomybės privalomasis draudimas

1. Kai draudėjas yra rangovas, draudikas pagal privalomąją civilinės atsakomybės draudimą atlygina draudimo išmokomis statytojui (užsakovui) ir tretiesiems asmenims draudėjo padarytą žalą asmens sveikatai arba žalą, padarytą dėl gyvybės atėmimo, bei žalą turtui.

2. Draudimo išmokos mokamos tik atsitikus draudimui įvykiui, remiantis šį įvykį patvirtinančiais oficialiais dokumentais.

3. Draudiminių ir nedraudiminių įvykių nustato statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės.

4. Draudėjas civilinę atsakomybę turi apdrausti pagal kiekvieną statomą statinį, dėl kurio sudaryta rangos sutartis.

5. Draudėjo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo minimali suma turi būti ne mažesnė kaip rangos sutartyje nustatyta to statinio statybos darbų kaina.

38 straipsnis. Draudimo kontrolė

1. Draudimo sutarčių sudarymą kontroliuoja apskrities viršininkas.

2. Statinio projektuotojas privalo iki kiekvieno mėnesio 10 dienos pateikti apskrities viršininkui informaciją apie per praėjusį mėnesį sudarytas projektavimo sutartis ir civilinės atsakomybės draudimo sutartis.

3. Rangovas privalo iki kiekvieno mėnesio 10 dienos pateikti apskrities viršininkui informaciją apie per praėjusį mėnesį sudarytas rangos sutartis ir civilinės atsakomybės draudimo sutartis.

DVYLIKTAJIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

Fiziniai asmenys, įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, ir juridiniai asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS